

УДК.323.212

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ РЕСПУБЛІКИ ПІВДЕННИЙ СУДАН У СПІВПРАЦІ З ОРГАНІЗАЦІЄЮ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Марта Дьомочко

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Січових Стрільців, 19, м. Львів, Україна, 79000, тел. 032-239-46-56,
e-mail: martawatrin@mail.ru*

Подано зовнішньополітичні пріоритети Республіки Південний Судан у співпраці з Організацією Об'єднаних Націй. Наведено комплексне дослідження шляхів їхньої реалізації, особлива увага участі ООН у врегулюванні громадянського конфлікту, можливими вигодами та перешкодами для подальшої співпраці.

Метою статті є комплексне дослідження реалізації зовнішньополітичних пріоритетів Південного Судану у співпраці Організацією Об'єднаних Націй.

Завдання статті:

1. Розглянути важливість та вигоди від співпраці Південного Судану з Організацією Об'єднаних Націй;
  2. Виокремити зовнішньополітичні пріоритети, реалізація яких здійснюється шляхом розширення співпраці з ООН;
  3. Дослідити реалізацію вищезгаданих пріоритетів;
  4. Розглянути участь ООН у врегулюванні громадянського конфлікту у Південному Судані.
- Для написання статті використовувалися порівняльний, описовий та історичний методи, застосовувався системний підхід.

Ключові слова: Південний Судан; ООН; Місія ООН в Південному Судані; зовнішня політика; зовнішньополітичні пріоритети; внутрішньо-переміщені особи; цивільна місія; громадянський конфлікт.

Основною закордонною міжнародною організацією, з якою Південний Судан співпрацював ще до отримання незалежності була Організація Об'єднаних Націй, яка брала активну участь у завершенні Другої громадянської війни, покращенні гуманітарної ситуації та подоланні наслідків збройних конфліктів. ООН залучалася в вище перелічені напрями як глобальна міжнародна організація, яка покликана забезпечити мир та сприяти гармонізації співпраці між акторами міжнародних відносин. Для Південного Судану співпраця з ООН була «лакмусовим папірцем», перепусткою у демократичний світ, оскільки саме визнання незалежності Південного Судану п'ятьма постійними членами Ради Безпеки ООН було ключовим у проголошенні та отриманні суверенітету африканською країною. Розуміючи політичну вагу та впливовість ООН, Південний Судан прагнув до розширення та налагодження співробітництва з цією організацією, що отримало свій вияв у системі зовнішньополітичних пріоритетів країни:

1. Приєднання до Хартії ООН, АС та інших регіональних і міжнародних договорів та конвенцій;

2. Направлення постійних представників до Генеральної Асамблеї ООН і АС [11];

3. Підтримання міжнародного співробітництва, особливо в рамках Організації Об'єднаних Націй, Африканського Союзу та інших міжнародних і регіональних організацій, з метою зміцнення загального миру і безпеки, поваги до міжнародного права, договірних зобов'язань і сприяння справедливому світовому економічному порядку;

4. Заохочення та сприяння повазі до прав людини і основних свобод в рамках регіональних та міжнародних конференцій [2].

Необхідність налагодження співпраці з ООН відображається і в неофіційних концепціях зовнішньополітичних пріоритетів Південного Судану: в концепції, автором якої є Південносуданський центр стратегічних досліджень, зазначено, що одним із пріоритетів є опора на міжнародні центри сили - потужні міжнародні організації та впливових акторів міжнародних відносин [13], до числа яких можна віднести ООН, не зважаючи на кризу всередині організації та необхідність її модернізації.

Слід зазначити, що частково пріоритети у співпраці з ООН співпадають з пріоритетами у співпраці з африканськими регіональними організаціями, проте ООН є кардинально відмінною міжнародною організацією за своєю суттю, а тому співробітництво з нею потребує окремого дослідження, оскільки відображає глобальний рівень зовнішньої політики Південного Судану.

Про важливість співпраці з ООН для Південного Судану свідчив і той факт що, заявка на членство в цій організації була подана 9 липня 2011 року, в день проголошення незалежності Південного Судану, після чого африканська держава стала повноправним членом організації [1]. Ще до проголошення незалежності, 8 липня 2011 року була видана Резолюція Ради Безпеки ООН 1996, яка розпочала мандат Місії ООН в Південному Судані (МООНПС) з метою зміцнення миру та безпеки та розвитку потенціалу у цій галузі, сприяння покращенню економічного розвитку, допомозі уряду у запобіганні конфліктів, забезпечення верховенства права [8]

Окрім МООНПС в Південному Судані задіяні такі інструменти ООН як ПРООН та ЮНКТАД, ФАО, Управління ООН з координації гуманітарних питань та Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців [12]. Загалом, співпраця з ООН була спрямована на виконання Плану Розвитку Південного Судану та формування рамкових угод щодо сприяння розвитку [15].

ЮНКТАД фокусувалася на п'яти основних галузях: зміцнення функцій ядра управління, побудова ефективної системи надання послуг, збільшення продовольчої безпеки, зменшення рівня конфліктогенності та забезпечення верховенства права, а ПРООН - на державному управлінні природними ресурсами, реінтеграції комбатантів, покращенні сфери послуг та покращенні доступу до правосуддя [15]. Загалом, за час діяльності ООН вдалося досягнути поступу в наступних сферах:

1. Демократичне управління (зміцнення підзвітності та нагляду за установами, включаючи Комісію по боротьбі з корупцією, Рахункову палату, Національні Законодавчі збори та законодавчі органи штатів; сприяння розвитку сектору державних установ для виконання Плану Розвитку Південного Судану; покращення бюджетного фінансування бідних верств населення, підтримання політики децентралізації);

2. Економічний розвиток (створення нормативно-правової бази, сприяння доступу населення до фінансових послуг, сприяння потенціалу для розвитку торгівлі, зміцнення екологічного управління та раціонального управління природних ресурсів);

3. Соціальний розвиток (зміцнення системи охорони здоров'я та інфраструктури, профілактика туберкульозу та СНІДу, сприяння розвитку страхового забезпечення);

4. Запобігання безпековим конфліктам (підтримка програми реінтеграції колишніх комбатантів, забезпечення контакту місцевого населення з урядовим з метою швидкого реагування на кризові ситуації);

5. Верховенство закону (забезпечення інфраструктури (в'язниць, судових зал), гармонізація норм звичаєвого права з законом, допомога в наданні поліцейських послуг та захисту прав людини) [15].

Подальша активізація участі ООН в Південному Судані була викликана громадянським конфліктом, де ООН виступила з засудженням звірств та порушень прав людини, вимогами до припинення вогню та розслідування злочинів [10]. З метою покращення участі ООН було прийняте рішення про розширення мандату Місії ООН (Резолюція 2155) та збільшення чисельності військових до 12500 осіб. Розширений Мандат МООНПС включав:

1. Захист місцевих жителів (зменшення рівня жорсткості серед цивільного населення, попередження атак на представників ООН, забезпечення умов для діяльності МООНПС);

2. Моніторинг правової ситуації та розслідування порушень прав людини;

3. Створення умов для постачання гуманітарної допомоги;

4. Допомога у реалізації угоди про припинення вогню [3].

Отже, за новим розширеним Мандатом Місія ООН мала два основні завдання: забезпечення безпеки цивільного населення та припинення вогню і встановлення перемир'я. Для реалізації першого завдання були здійснені наступні кроки: створення таборів для біженців (зокрема в штаті Юніті [7]), постачання продовольства, ліків, вакцини та іншої гуманітарної допомоги в районі постраждалих від війни [4] та підтримка фермерів шляхом надання ресурсів для посівів та зборів урожаю.

Для досягнення другої цілі було створено Комітет з санкцій ООН по Південному Судані [9] та відповідно накладені санкції (ембарго на постачання зброї та замороження рахунків, обмеження пересування шести військових командирів), посилено міжнародний тиск на лідерів Південного Судану у зв'язку з відсутністю політичної волі для врегулювання конфлікту.

Загалом, основним здобутком дій ООН в Південному Судані було попередження голоду (загроза якого виникла в лютому 2015 року), проте ситуація в країні й надалі залишається напруженою. Місія ООН не може в повному обсязі задіяти усі інституції оскільки має місце зумисне перешкоджання її діяльності у вигляді нападів, викраденні та затриманні представників ООН [5], у зв'язку з кризою довіри у відносинах Південного Судану та ООН, оскільки офіційна влада Південного Судану звинувачує ООН у постачанні зброї терористам, упередженості та підтримці Р.Мачара [14].

Критика організації викликана також і сильною роллю США в ООН та розгляді ООН в світлі зовнішньополітичної концепції «третіх рук»: досягнення інтересів США (у цьому випадку мова йде про перешкоджання діяльності КНР в Південному Судані) шляхом діяльності міжнародних організацій та інших держав. Загалом, КНР також використовує ООН для просування власних інтересів (рішення щодо захисту нафтових об'єктів Південного Судану з метою захисту цивільного населення, хоча інтерес КНР полягає у великій залученості Китаю у нафтовий сектор Південного Судану). Вище перелічені фактори підривають довіру до ООН, зменшують її політичний капітал та неупередженість, а отже і шанси на мирне врегулювання подій у Південному Судані [6].

Отже, розширення співпраці з ООН та вступ в цю організацію поклав початок інтенсифікації відносин Південного Судану з провідними демократичними країнами світу. Місія ООН є одним із найважливіших інструментів для сприяння миру, а тому важливою є участь організації у вище згаданому новому форматі переговорів МОПР+.

Висновки:

1. Співпраця Південного Судану з ООН характеризується довгою історією та пріоритетністю, що підкріплено особливим місцем ООН в системі зовнішньополітичних контактів Південного Судану. Основними інструментами організації в африканській країні є: Місія ООН в Південному Судані, ПРООН та ЮНКТАД, ФАО, Управління ООН з координації гуманітарних питань та Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців

2. ООН бере активну участь у врегулюванні громадянського конфлікту в Південному Судані: було збільшено чисельність Місії ООН, розширено її мандат, створено таборів для біженців, постачалося продовольства та медикаменти, створено Комітет з санкцій ООН по Південному Судані, відповідно накладені санкції, посилено міжнародний тиск на лідерів Південного Судану у зв'язку з відсутністю політичної волі для врегулювання конфлікту. Загалом, основним здобутком дій ООН в Південному Судані було попередження голоду (загроза якого виникла в лютому 2015 року).

3. Перешкодами для діяльності Місії ООН є напади, викрадення та затримання представників ООН, упереджене ставлення до організації та спроба її дискредитації, спроби ключових держав використати ООН для досягнення власних інтересів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Application of the Republic of South Sudan for admission to membership in the United Nations General Assembly Security Council [Електронний ресурс] // Sixty-fifth session Sixty-sixth year Agendaitem 114, 2011.
2. Переходная конституція Южного Судана [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: <http://worldconstitutions.ru/?p=340&page=2> (дата звернення 02.11.2011)
3. Резолюція Ради Безпеки ООН [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: <http://unsr.com/en/resolutions/doc/2187> (дата звернення 25.11.2014)
4. Admit fear "South Sudan is imploding" UN agencies launch urgent operation to reach remote areas // <http://blog.zerohungerchallenge.org/amid-fears-south-sudan-is-imploding-un-agencies-launch-urgent-operation-to-reach-remote-areas/> (дата звернення 28.02.2014)
5. Briefing and Consultations on South Sudan: UN Mission and Sanctions Committee [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: <http://www.whatsinblue.org/2015/05/briefing-and-consultations-on-south-sudan-un-mission-and-sanctions-committee.php> (дата звернення 13.05.2015)
6. Lynch C. U.N. Peacekeepers to Protect China's Oil Interests in South Sudan [Електронний ресурс] / Lynch C. // Режим доступу до ресурсу: <http://foreignpolicy.com/2014/06/16/u-n-peacekeepers-to-protect-chinas-oil-interests-in-south-sudan/> (дата звернення 16.07.2014)
7. Dam P. Dispatches: End Foot Dragging on South Sudan at UN Rights Council [Електронний ресурс] / Dam P. // Режим доступу до ресурсу: <http://www.hrw.org/news/2015/06/30/dispatches-end-foot-dragging-south-sudan-un-rights-council> (дата звернення 30.06.2015)
8. Protecting civilians, monitoring human rights and supporting implementation of cessation of hostilities agreement [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmiss/> (дата звернення 28.05.2015)
9. Six South Sudan commanders targeted for UN sanctions [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: <http://www.nation.co.ke/news/africa/Six-South-Sudan-commanders-UN-sanctions/-/1066/2766862/-/14un1nlz/-/index.html> (дата звернення 27.06.2015)
10. South Sudan army raped, burnt girls alive - UN report [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: <http://mg.co.za/article/2015-06-30-south-sudan-army-raped-burnt-girls-alive-un-report> (дата звернення 20.04.2015)
11. South Sudan cabinet endorses first foreign policy after independence [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: <http://www.sudantribune.com/spip.php?article39688> (дата звернення 30.03.2011)
12. South Sudan: UN envoy warns warring parties, says international patience 'wearing thin' in S. Sudan [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: <http://www.panapress.com/South-Sudan--UN-envoy-warns-warring-parties,-says-international-patience--wearing-thin--in-S.-Sudan--12-630414790-146-lang2-index.html> (дата звернення 11.12.2014)
13. Tesfai M. Rethinking South Sudan Foreign Policy [Електронний ресурс] / Tesfai M. // Режим доступу до ресурсу: <http://www.mirayafm.net/index.php/special-report/8387-rethinking-south-sudan-foreign-policy> [12.08.2011]
14. WHO South Sudan Marks UN Day by Serving the Community [Ткtrnhjybq htcehc]|| Нт;bv lјcnege lј htcehc^ <http://www.afro.who.int/en/ssd/news/item/7137-who-south-sudan-marks-un-day-by-serving-the-community.html> (lfnf pdthytyz 25/10/2014)/
15. UNDP in South Sudan: Our Priorities [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: http://www.ss.undp.org/content/south_sudan/en/home/ourwork/overview/our_priorities.html (дата звернення 12.06.2015)

Стаття надійшла до редколегії 21.04.2015

Прийнята до друку 15.05.2015

COOPERATION WITH THE UN AS WAY OF IMPLEMENTATION OF THE FOREIGN POLICY PRIORITIES OF SOUTH SUDAN

Marta Domochko

*Ivan Franko National University of Lviv,
19, Sichovykh Striltsiv Str., Lviv, Ukraine, 79000, tel. (032) 239-46-56,
e-mail: martawatrin@mail.ru*

In the article foreign policy priorities of the Republic of South Sudan in collaboration with the United Nations are distinguished, a comprehensive study of ways of their implementation is provided, special attention is given to the UN involvement in the settlement of civil conflict, the possible benefits and barriers to future cooperation.

The aim of article is a comprehensive study of the implementation of foreign policy priorities of cooperation between South Sudan and the United Nations.

Objectives of the article:

1. Consider the importance and benefits of cooperation between South Sudan and the United Nations;
2. Distinguish foreign policy priorities, the implementation of which is carried by enhancing cooperation with the UN;
3. Investigate the implementation of the abovementioned priorities;
4. Consider the UN involvement in the settlement of the civil conflict in South Sudan.

Comparative and descriptive were used, systematic approach was applied for writing the article.

Key words: South Sudan; the UN; the UN mission in southern Sudan; foreign policy; foreign policy priorities; internally-displaced persons; civil mission; civil conflict.

РЕАЛИЗАЦИЯ ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКИХ ПРИОРИТЕТОВ РЕСПУБЛИКИ ЮЖНЫЙ СУДАН В СОТРУДНИЧЕСТВЕ С ОРГАНИЗАЦИЕЙ ОБЪЕДИНЕННЫХ НАЦИЙ

Марта Дьомочко

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Сечевых Стрельцов, 19, г. Львов, Украина, 79000, тел. 032-239-46-56,
e-mail: martawatrin@mail.ru*

В статье подаются внешнеполитические приоритеты Республики Южный Судан в сотрудничестве с Организацией Объединенных Наций, приводится комплексное исследование путей их реализации, особое внимание участия ООН в урегулировании гражданского конфликта, возможным выгодам и препятствиям для дальнейшего сотрудничества.

Целью статьи является комплексное исследование реализации внешнеполитических приоритетов Южного Судана в сотрудничестве Организацией Объединенных Наций.

Задания статьи:

1. Рассмотреть важность и выгоды от сотрудничества Южного Судана с Организацией Объединенных Наций;
2. Выделить внешнеполитические приоритеты, реализация которых осуществляется путем расширения сотрудничества с ООН;
3. Исследовать реализацию вышеуказанных приоритетов;
4. Рассмотреть участие ООН в урегулировании гражданского конфликта в Южном Судане.

Для написания статьи использовались сравнительный, описательный и исторический методы, применялся системный подход.

Ключевые слова: Южный Судан; ООН; Миссия ООН в Южном Судане; внешняя политика; внешнеполитические приоритеты; миграция; гражданская миссия; гражданский конфликт.